

Міністерство освіти і науки України
Таврійський державний агротехнологічний університет (Україна)
ННЦ «Інститут аграрної економіки» (Україна)
Білоруська державна орденів Жовтневої революції та Трудового Червоного
Прапора сільськогосподарська академія (Білорусь)
Казахський національний аграрний університет (Казахстан)
Державний вищий навчальний заклад
ім. проф. Станіслава Тарновського в Тарнобжегу (Польща)
Вармінсько-Мазурський університет в Ольштині (Польща)
Ташкентський державний аграрний університет (Узбекистан)
Дніпровський державний аграрно-економічний університет (Україна)
Запорізький національний університет (Україна)
ВП НУБІП «Бережанський агротехнічний інститут» (Україна)

**ТЕЗИ МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ**

**СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ ПРОБЛЕМИ
РОЗВИТКУ БІЗНЕСУ
ТА МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ**

Конференція присвячується 25-річчю факультету економіки та бізнесу
Таврійського державного агротехнологічного університету

14 - 15 червня 2018 року

Мелітополь
Видавничий будинок
Мелітопольської міської друкарні
2018

УДК [658+332](063)
Т 13

**Рекомендовано до друку
Вченою радою Таврійського державного
агротехнологічного університету
(Протокол № 11 від 26 червня 2018 р.)**

Т 13 **Тези міжнародної науково-практичної конференції «Соціально-економічні проблеми розвитку бізнесу та місцевого самоврядування»:** зб. матер. конференц. – Мелітополь: Видавничий будинок Мелітопольської міської друкарні, 2018. – 455 с.

ISBN 978-966-197-558-2

У матеріалах конференції розглянуто актуальні фінансово-економічні та управлінські проблеми розвитку підприємництва та місцевого самоврядування. Досліджено чинники формування підприємницького середовища, засади ефективної системи менеджменту, умови фінансового забезпечення розвитку агробізнесу та сільських територій. Висвітлено маркетингові стратегії розвитку підприємств, облік, аналіз та інвестиції в агробізнесі.

Матеріали друкуються в авторській редакції.

Редакційна колегія: Синяєва Л.В. (відп. ред.), д.е.н., проф.; Яворська Т.І., д.е.н., проф.; Нестеренко С.А., д.е.н., проф.; Кальченко С.В., д.е.н., доц.; Трусова Н.В., д.е.н., проф.; Легеза Д.Г., д.е.н., доц.; Ілляшенко К.В., к.е.н., доц.; Карман С.В., к.е.н., доц.; Прус Ю.О., к.е.н., доц.; Яцух О.О., к.е.н., доц.

УДК 338.432 (477)

ISBN 978-966-197-558-2

©Таврійський державний агротехнологічний університет, 2018

Рубцова Н.М. СТРАХУВАННЯ МАЙБУТНЬОГО ВРОЖАЮ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ КУЛЬТУР ПРИ УКЛАДАННІ ФОРВАРДНОГО КОНТРАКТУ	343
Сизоненко О.В. ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ СПРОМОЖНИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД В УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ ..	346
Синчак В.П., Ярмоленко Ю.Ю. ПРОБЛЕМИ ДЕКЛАРУВАННЯ БЮДЖЕТНОГО ВІДШКОДУВАННЯ ПДВ В РАХУНОК ЗОБОВ'ЯЗАНЬ СІЛЬГОСППІДПРИЄМСТВ ПЕРЕД ДЕРЖАВНИМ БЮДЖЕТОМ	349
Стасіневич С.А., Виноградня М.М. РИНОК ЦІННИХ ПАПЕРІВ ЯК ІНСТРУМЕНТ ЗАЛУЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙ ДЛЯ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ	352
Строченко Н.І., Жмайлова О.Г. СУБВЕНЦІЯ З ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ ЯК ДЖЕРЕЛО ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ НА РОЗВИТОК ІНФРАСТРУКТУРИ ОБ'ЄДНАНИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД	354
Терещенко С.І. ВПРОВАДЖЕННЯ БЮДЖЕТУ УЧАСТІ ДЛЯ РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД	357
Шобаєва Н.В. ПРОГРАМУВАННЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ ОРГАНІЗАЦІЙНО- ЕКОНОМІЧНОГО МЕХАНІЗМУ РЕГУЛЯТОРНОЇ ПОЛІТИКИ В АГРАРНІЙ СФЕРІ	361
Шиян Д.В., Гончарова К.І. ОКРЕМІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ПРИБУТКУ ПРИ ВИРОБНИЦТВІ СОНЯШНИКУ В СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВАХ ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ	364
Яцух О.О. ПРОБЛЕМИ ЗАЛУЧЕННЯ ДОДАТКОВОГО КАПІТАЛУ В ГОСПОДАРСЬКУ ДІЯЛЬНІСТЬ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ АГРАРНОГО СЕКТОРУ ЕКОНОМІКИ	367

СЕКЦІЯ 5

Облік, аналіз податкове адміністрування та інвестиції в агробізнесі

Баранік О.О. ЗНАННЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ – ПЕРЕДУМОВА БЕЗПЕКИ БІЗНЕСУ	370
Безверхня Ю.В. РОЛЬ УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ В ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ...	372
Воронянська О.В. АНАЛІЗ ФОРМУВАННЯ ПРИБУТКОВОСТІ КЛІЄНТІВ	374
Голуб Н.О. ОБЛІК НЕМАТЕРІАЛЬНИХ АКТИВІВ	376
Гордієнко М.І., Радченко О.В. СУТТЄВІСТЬ ТА ЇЇ ЗАСТОСУВАННЯ В ПРАКТИЦІ	378

СТРАХУВАННЯ МАЙБУТНЬОГО ВРОЖАЮ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ КУЛЬТУР ПРИ УКЛАДАННІ ФОРВАРДНОГО КОНТРАКТУ

Рубцова Н.М., к.е.н.

Таврійський державний агротехнологічний університет

м. Мелітополь, Україна

Summary. The article deals with the main conditions for the signing of insurance contracts for future crop cultivation under the terms of a forward contract. The differences between insurance contracts under forward contracts and standard agreements on agri-insurance are determined.

Keywords: agri-insurance, forward contract, insurance companies, standard insurance contract.

Постановка проблеми. Україна на сьогодні є аграрною державою, а сільськогосподарське виробництво – галузь, яка створює близько 17% ВВП країни. Але, на відміну від інших галузей виробництва, сільське господарство, зокрема рослинництво, відноситься до сезонних виробництв з чітко вираженою технологічною послідовністю робіт, до складу яких входить обробіток ґрунту, внесення добрив, посів сільськогосподарських культур, догляд за рослинами, збирання врожаю тощо. Це потребує вкладення чималих грошових коштів, які не завжди в достатній кількості є у агровиробників на початок сезонних робіт. Отже, через свою ризикованість та інші об'єктивні причини, сільське господарство дуже часто потребує державної підтримки.

Для забезпечення продовольчої безпеки нашої країни держава розробила ряд програм, що сприяють розвитку сільського господарства, зокрема форвардну програму державної підтримки сільгоспвиробників.

Основні матеріали дослідження. Поряд з державною підтримкою тваринництва у 2018 році, однією з основних державних програм підтримки підприємств АПК, яка діє з 2008 року, є державні форвардні закупівлі зерна.

Форвардні закупівлі здійснюються відповідно до Цивільного кодексу України, Законів України «Про державну підтримку сільського господарства України» [1] і «Про зерно та ринок зерна в Україні» [2], а їх проведення регулюється постановою КМУ «Про запровадження державних форвардних закупівель зерна» №736 від 16 травня 2007 року. [3]

Механізм форвардних закупівель передбачає придбання товару на організованому аграрному ринку для потреб державного інтервенційного фонду у визначений час та на визначених умовах у майбутньому, з фіксацією цін такого придбання під час укладення форвардного біржового контракту. [4]

Для більшості агровиробників, яким у 2017 році відмінили спец режим ПДВ і які фактично зіштовхнулися з великими проблемами, програма форвардних закупівель зерна стала свого роду інвестором у їх професійну діяльність.

На сьогодні головними гравцями, які здійснюють укладання такого роду контрактів щодо форвардних закупівель зерна майбутнього врожаю у

правовому полі є ПАТ «Державна продовольчо-зернова корпорація України» та ПАТ «Аграрний фонд».

В свою чергу, форвардний контракт за своєю природою пов'язаний з досить великими ризиками, які супроводжують обидві сторони – як покупця (ПАТ «Аграрний фонд» / ПАТ «ДПЗКУ»), так і постачальника (сільськогосподарське підприємство). Адже купується те, чого ще фактично немає, і ризики пов'язані як з тим, чи буде зібрано майбутній урожай, так і з тим, скільки він буде коштувати.

У зв'язку з цим, при укладанні форвардних контрактів на поставку зерна майбутнього врожаю, обов'язковою умовою є придбання договору комплексного страхування посівів майбутнього врожаю сільськогосподарських культур.

Перелік страхових компаній, які мають ліцензію на страхування сільськогосподарської продукції та активно працюють на страховому ринку України наведені в таблиця 1.

Таблиця 1

Перелік страхових компаній, які активно працюють на ринку агрострахування України

Страхові компанії, які є членами Аграрного страхового Пулу	Страхові компанії, що співпрацюють з		Провідні страхові компанії, які були активними учасниками вітчизняного ринку агрострахування в 2017 р.
	ПАТ «Аграрний фонд»	ПАТ «Державна продовольчо-зернова корпорація України»	
1. ПрАТ СК «Брокбізнес» 2. ПрАТ СК «Страхові гарантії» 3. ПрАТ «Українська аграрно-Страхова компанія» 4. ПрАТСК «Альфа Страхування» 5. ТДВСК «Агрополіс»	1. ПрАТ «УАСКАСКА» 2. ПрАТ «АСК «ІНГО Україна» 3. ПрАТ «СК «ПЗУ Україна» 4. ПрАТ «СК «Універсальна» 5. ПрАТ «СГ «ТАС» 6. ПрАТ «СК «Країна» 7. ТДВ «СК «Гардіан» 8. ПрАТ «СК «Альфа Страхування»	1. ПрАТ «АСК «ІНГО Україна», 2. ПрАТ «СК «Універсальна» 3. ПрАТ «СК «ПЗУ Україна»	1. ПрАТ «СК «АХА Страхування» 2. ПрАТ «УАСКАСКА» 3. ПрАТ «СК «АСКО-Донбас північний» 4. ПрАТ «СК «Брокбізнес» 5. ТДВ «СК «Гардіан» 6. ПрАТ «СК «Здорово»* 7. ПрАТ АСК «ІНГО Україна» 8. ПрАТ «СК «Країна» 9. ПрАТ «СК «Оранта-Січ» 10. ПрАТ «СК «ПЗУ Україна» 11. ПрАТ «СГ «ТАС» 12. ПрАТ «Українська аграрно-Страхова компанія» 13. ПрАТ СК «Універсальна»

Джерело: складено автором

* – анульовано ліцензії на провадження господарської діяльності з надання фінансових послуг (крім професійної діяльності на ринку цінних паперів) відповідно до Розпорядження №253 від 22.02.2018 р.

Проаналізувавши дані табл. 1 відмітимо, більшість страхових компаній, які активно працюють на ринку агрострахування самостійно, паралельно з цим співпрацюють з Аграрним фондом або ДПЗКУ, або є членами Аграрного страхового Пулу.

За умовами форвардного контракту на поставку зерна майбутнього врожаю восени, сільськогосподарський виробник зобов'язаний укласти договір добровільного страхування посівів сільськогосподарських культур та договір комплексного страхування майбутнього врожаю сільськогосподарських культур.

Було проведено аналіз основних умов вищезазначених договорів і з'ясовано, що вони дуже наближені до стандартних страхових продуктів зі страхування сільськогосподарських культур, зокрема озимих зернових, розроблених за допомогою провідних фахівців Міжнародної фінансової корпорації (IFC) в рамках проекту «Розвиток агрострахування в Україні» та прийнятих відповідно до Закон України «Про особливості страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою».

Суттєвою відмінністю між договорами страхування за форвардним контрактом та стандартними договорами страхування сільськогосподарської продукції є застосування в перших такого показника як франшиза й невисоких тарифних ставок, а в других – коефіцієнта покриття та високих тарифів.

Висновки. Підводячи підсумки, хотілося б зауважити, що незважаючи на поживлення ринку агрострахування, дуже мала частка аграрієві готові добровільно страхуватися і вважають агрострахування вимушеним заходом. На думку сільгоспвиробників, форвардний контракт на поставку зерна майбутнього врожаю є для них своєрідною інвестицією в сільськогосподарське виробництво, проте його умови передбачають вимушене укладання договору страхування. Така ситуація призвела до того, що договори страхування майбутнього врожаю за форвардним контрактом стали відігравати значну роль у загальному портфелі агрострахування. А недовіра сільськогосподарських виробників повинна поступово перерости в розуміння необхідності страхування як ефективного способу захисту від існуючих ризиків, з якими постійно стикається агровиробник у своїй професійній діяльності.

Список літератури

1. Про державну підтримку сільського господарства України: закон України від 24.06.2004 р. № 1877 [Електронний ресурс] / Верховна Рада України // Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1877-15/page3?text=%F4%EE%F0%E2>

2. Про зерно та ринок зерна в Україні: закон України від 04.07.2003 р. № 37-15 [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/37-15>

3. Про запровадження державних форвардних закупівель зерна: постанова КМУ від 16.05.2007 р. № 736 [Електронний ресурс] / Кабінет Міністрів України. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/736-2007-п>

4. Державні форвардні закупівлі зерна: особливості правового регулювання [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://agro->

УДК: 336.14:352

ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ СПРОМОЖНИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД В УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ

Сизоненко О. В., асистент

Таврійський державний агротехнологічний університет

М. Мелітополь, Україна

***Summary:** the problems of formation of capable territorial communities in the conditions of decentralization of financial resources are considered. The main criteria that have a direct impact on the formation of capable communities are determined. The assessment of the capacity of the united territorial communities of Ukraine is given.*

***Keywords:** capable territorial community, local self-government bodies, financial support.*

Постановка проблеми. Зміна моделі управління в Україні спрямована на посилення ролі місцевого самоврядування в розвитку територій регіонів, а відтак і держави, передбачає запровадження змін в фінансовій сфері та адміністративно-територіальному устрою країни. Основною метою цих реформ є формування спроможних локальних адміністративно-територіальних одиниць, здатних ефективно здійснювати місцеве самоврядування, розширення їх економічного потенціалу для виконання покладених на них функцій. Однак, як свідчить практика, більшість новостворених територіальних громад є спроможними лише за перспективним планом, а на ділі не мають достатньої кількості фінансових ресурсів та кваліфікованих кадрів для соціально-економічного розвитку території.

Основні матеріали дослідження. Ефективного функціонування системи місцевого самоврядування можна досягнути створивши спроможну територіальну громаду. Однак, при цьому кожен має власне уявлення про спроможність. Наукові напрацювання в сфері досліджень спроможності територіальних громад свідчать про неоднозначність поглядів щодо визначення поняття спроможності.

Відповідно до Методики формування спроможних територіальних громад, затвердженої Постановою Кабінету Міністрів України (далі - КМУ) від 8 квітня 2015 року №214, спроможна територіальна громада - територіальні громади сіл (селищ, міст), які в результаті добровільного об'єднання здатні самостійно або через відповідні органи місцевого самоврядування забезпечити належний рівень надання послуг, зокрема у сфері освіти, культури, охорони здоров'я, соціального захисту, житлово-комунального господарства, з урахуванням кадрових ресурсів, фінансового забезпечення та розвитку інфраструктури відповідної адміністративно-територіальної одиниці. [2]